

11.11.2020

Vero-osasto/tulliyksikkö

Upi Talsi

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 172/2020 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tullilain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetulla tullilain muutoksella täydennettäisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 2019/880 kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista. Lähtökohtana EU-sääntelylle on toiminut terrorismin rahoituksen torjunnan vahvistamista koskeva toimintasuunnitelma. Kulttuuriesineiden laittoman kaupan ehkäisemiseen on etenkin Lähi-Idän tapahtumien vuoksi kansainvälisesti kiinnitetty huomiota terrorismin rahoittamisen estämisen näkökulmasta.

Ehdotetun lain nojalla Tulli voisi määrätä seuraamusmaksun, jos laittomasti vietyjä kulttuuriesineitä siirretään Suomeen ja samalla EU:n tullialueelle. Esityksellä täydennettäisiin EU-asetusta, jonka mukaan EU:n jäsenvaltioiden olisi vahvistettava vaikutukseltaan tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat seuraamukset.

EU-asetuksen yleisenä periaatteena on, että vientimaan lainsäädäntö määrittää laittomaksi katsottavan kulttuuriesineen kaupan. Laittomasti kolmannelle maasta vietyä asetuksessa tarkoitettua kulttuuriesinettä ei saa asetuksen mukaan siirtää EU:n tullialueelle. Hallituksen esityksen valmistelussa on katsottu, että jos tullialueelle siirretty tavara on tullioikeudellisesti tuotu maahan, täyttyisi rikoslain 46 luvun 4 §:ssä säädetyn salakuljetuksen tunnusmerkistö. EU-asetuksen tullialueelle siirtämiskieltoa voi kuitenkin rikkoa, vaikka tavaraa ei edes yritettäisi tuoda maahan, jolloin salakuljetuksen tunnusmerkistö ei täyty. Tällaisia tapauksia ovat tavarantoimittajan asettaminen kauttakuljetusmenettelyyn tai väliaikaisen varastoinnin menettelyyn. Näitä tapauksia varten EU-säädöstä ehdotetaan täydennettäväksi säätämällä tullilakiin hallinnollinen sanktio asetuksessa säädetyn kulttuuriesineen EU:n tullialueelle siirtämistä koskevan kiellon rikkomisesta.

Seuraamusmaksu voisi tulla määrättäväksi sekä yksityishenkilölle että oikeushenkilölle, minkä vuoksi maksun suuruudelle esitetään melko suurta vaihteluväliä eli 500 – 10 000 euroa. Määrättävän seuraamusmaksun suuruuden olisi perustuttava kokonaisarviointiin. Maksun suuruuteen vaikuttaisi menettelyn moitittavuus ja toistuvuus sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi olisi otettava huomioon menettelyllä tavoiteltu hyöty, mihin vaikuttaisi kyseessä olevan esineen arvo. Myös tekijän yhteistyö Tullin kanssa asian selvittämiseksi otettaisiin huomioon. Ehdotus sisältäisi myös säännöksen siitä, milloin seuraamusmaksu on jätettävä määräämättä, sekä kahdenkertaisen rangaistuksen estämiseksi säännöksen seuraamusmaksun toissijaisuudesta ns. ne bis in idem -säännön

huomioimiseksi. Seuraamusmaksun täytäntöönpanon osalta ehdotetaan säädettäväksi, että tullilain tullivelan perintää koskevia säännöksiä sovelletaan myös seuraamusmaksuun.

Hallituksen esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Valmistelun eri vaiheissa on kuultu oikeusministeriön, Museoviraston sekä Tullin asiantuntijoita. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoja oikeusministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, sisäministeriöltä, Museovirastolta sekä Tullilta. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa ja ladattavissa valtioneuvoston hankesivuilta tunnuksella VM066:00/2020.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 28.12.2020, jolloin EU-asetuksen sisältämä kielto tulee voimaan.

Upi Talsi
Erityisasiantuntija